

D

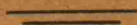
TEKNISKA HÖGSKOLAN

I FINLAND

ÅRSBERÄTTELSE

1924—1925

AVGIVEN AV REKTOR

HELSENGFORS, 1925

82

TEKNISKA HÖGSKOLAN

I FINLAND

ÅRSBERÄTTELSE

1924–1925

AVGIVEN AV REKTOR

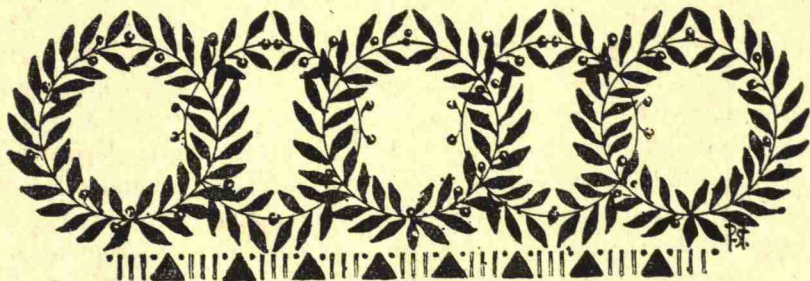
HELSINGFORS, 1925
STATSRÅDETS TRYCKERI

INNEHÅLL.

	Sid.
Allmänna uppgifter	3
Högskolans förvaltning	5
Högskolans lärare	8
Studerandena. — Examina	10
Exkursioner	14
Stipendier och understöd	14
Biblioteket. — Materialprovningsanstalten	15
Donationer och gåvor	18
Tabell	20

Tekniska högskolan läseåret 1924—25.*)

Allmänna uppgifter.

Efter rektors sedvanliga inskriptionstal**) den 11 september vidtog den regelbundna undervisningen med föreläsningar och övningar i enlighet med det av lärarekollegiet fastställda årsprogrammet. I början av läseåret var ett betydande antal läraretjänster — fem professurer och två lektorat — utan ordinarie innehavare, men undervisningen har dock även i de delar, som beröras av dessa tjänster, kunnat i de flesta fall medels tillförordnade lärare i nödig mån upprätthållas.

Särskilda svävande undervisningsspörsmål, vilka redan berörts i närmast föregående årsredogörelse, hava ej heller under det gångna läseåret vunnit slutlig lösning. Så är fallet med frågan om lantmäteriundervisningens förbättrande. Härför erforderligt anslag upptogs ej i budgetpropositionen för 1925, och ej heller erhöll ett i riksdagen vid budgetbehandlingen väckt förslag om medlens beviljande nödigt understöd. Lärarekollegiet har därför uti högskolans budgetförslag för 1926 upptagit den för berörda ändamål erforderliga summan. En annan lantmäteriet berörande angelägenhet, som visserligen ej omedelbart angår lantmäteriavdelningen, har även varit uppe i lärarekollegiet, nämligen frågan om grundande vid Mustiala av en ny avdelning för utbildande av kartläggare. Uti sitt i saken avgivna yttrande med anledning av lantbruksministeriets remiss har lärarekollegiet icke kunnat utan vidare tillstyrka det förslag,

*) Följande årsberättelse utgives på finska.

**) Se huvudstadens dagliga tidningar för den 12 sept. och »Teknillinen Aikakauslehti» n:o 10, 1924.

som en för ändamålet tillsatt kommitté uppgjort. Dessutom ställde sig kollegiet tveksamt huruvida en sådan ny kategori lantmäterifunktionärer alls vore nödvändig, helst den brist på lantmätare, som tillfälligtvis gjorde sig gällande och vars avhjälpande åtgärden jämväl avsåg, i närmaste framtid ej mera skulle vara kännbar, sedan den i mycket hög grad ökade tillströmningen till lantmäteriafdelningen komme att rikligen tillföra lantmäteriet nya arbetskrafter.

Högskolans medverkan vid den för militära behov nödvändiga högre undervisningen har ävenledes berörts i årsredogörelsen 1923—24. Numera har verkställighetsförordningen till lagen om läroanstalter för officerare emanerat den 3 oktober 1924. Däri säges bl. a. att krigshögskolan delas med hänsyn till undervisningen i två avdelningar, en allmän samt en krigsteknisk avdelning, och vidare att lärokursen varar vid de båda avdelningarna två år och att kursen vid den sistnämnda avdelningen föregås av en allmänteknisk lärokurs vid Tekniska högskolan, varom stadgas särskilt. I den tudelning av högskolestudierna för officerare vid artilleriet och de tekniska trupperna, som härmed utstakats, tillfaller då Tekniska högskolan den matematisk-naturvetenskapliga och allmänt tekniska delen; de särskilda stadganden, som härför skola stadfästas, äro under arbete — undervisningen har dock som bekant redan pågått i två år. Beträffande utbildningen av ingenjörsofficerare för marinen har försvarsministeriet numera anhållit av högskolan om förslag till nödiga stadganden avseende inrättande vid högskolan av härtill lämpad studielinie. Sådant förslag har redan uppgjorts, men dess slutliga behandling i kollegiet har uppskjutits över sommarferierna. Likaså har en från generalstaben den 20 februari ingången framställning beträffande möjligheten att i samband med högskolan anordna den högre fackutbildningen för officerare vid topografkåren gått över till följande hösttermin.

För högskolans nybyggnadsarbeten har ej något anslag förefunnits i 1925 års stat. Lärarekollegiet hade nog gjort framställning om upptagande av sådant anslag för att kunna fortsätta och med årliga rater slutföra det byggnadsprogram, i vilket det nu uppförda elektrotekniska laboratoriet utgör en början, men statsbudgeten ansågs icke kunna inrymma någon summa för detta ändamål. För elektrotekniska laboratoriets ledningar och maskinella utrustning samt inredning hade lärarekollegiet tänkt sig anslag under åren 1925 och 1926 och jämväl föreslagit att 1.2 milj. skulle upptagas i förstnämnda årets stat. I regeringens budgetproposition upptogs för ändamålet blott 600,000 mk, men då detta belopp ej skulle varit tillräckligt för de arbeten, som måste utföras till allra först för att laboratoriet överhuvud skulle kunna tagas i bruk, ökades summan

i riksdagen till det av högskolan äskade beloppet. Även i en annan anslagsfråga har riksdagen beaktat högskolans behov. Högskolans bibliotek, som är landets enda offentliga tekniska bibliotek och som sådan borde utgöra centralbibliotek för de tekniska kunskapsgrenarna, har haft att tillgå blott 6,000 mk för avlönande af bibliotekarie, som jämte en amanuens utgör bibliotekets tjänstepersonal. Från högskolans sida har upprepade gånger gjorts framställning om bibliotekarielönens höjande och även i samband med utgiftsstaten för 1925 föreslogs inrättande av en bibliotekarietjänst, vars innehavare skulle hava denna till huvudsyssla. Ej heller detta behov ansågs kunna beaktas i budgetpropositionen, varemot riksdagen intog i statsförslaget för 1925 50,000 mk för ordnande av bibliotekets förvaltning. Högskolan är tacksam varje gång den finner förståelse för sina behov.

Högskolans förvaltning.

Rådgivande kommittén.

Till denna kommitté, som förutses i § 4 i högskolans statuter av den 2 april 1908, har statsrådet den 19 mars 1924 för en tid av tre år, räknat från den 1 april, kallat: till ordförande förre ministern, bergsrådet *Julius Stjernvall* samt till ledamöter generaldirektören i järnvägsstyrelsen *Jalmar Castrén*, överdirektören i överstyrelsen för allmänna byggnaderna *Yrjö Sadeniemi*, ingenjören *Väinö Tammenoksa*, överdirektören i lantmäteristyrelsen *Kyösti Haataja* och förre ministern, överingenjören *Evert Vilhelm Skogström*.

Lärarekollegium.

Lärarekollegiet har under läseåret haft 22 sammanträden. Såsom ordförande har enligt högskolans statuter fungerat rektor prof. *Hjelmman* och som viceordförande prorektor prof. *Holmberg*.

Enär den tid av tre år, för vilken rektor och prorektor väljas, går till ända med juni månad, har lärarekollegiet den 28 april i enlighet med § 10 i högskolans statuter upprättat förslag till återbesättande av dessa ämbeten. Medels val uppfördes härvid å första förslagsrummet nuvarande rektorn prof. *Hjelmman*, å andra nuvarande prorektorn prof. *Holmberg* och å det tredje förslagsrummet professorn *Bernhard Wuolle*. Den 5 juni har statsrådet sedermera utnämnt prof. *Alexander Leonard Hjelmman* till rektor och prof. *Carl Emil Holmberg* till prorektor för tre år framåt från den 1 juli 1924.

Om arbetsutskott och enskilda kollegiiledamöter givna uppdrag må här meddelas följande.

I förvaltningsutskottet, där *rektor* och *prorektor* äro självskrivna ledamöter, invaldes för år 1925 proff. *Albrecht* och *Piponius*. Till revisorer för de donerade fondernas förvaltning under 1924 utsåg lärarekollegiet den 20 januari proff. *Brotherus* och *Ylöstalo*.

Till revisorer för Julius Tallbergs fond valdes den 3 februari prof. *Hintikka* och lektor *Emil Malmberg*; efter den förras fränfalle utsågs prof. *Simola* i stället.

Den 2 september utsågs ett utskott bestående av *rektor* samt *avdelningsföreståndarena* att uppgöra förslag till intagning av nya studerande.

Samma dag uppdrog lärarekollegiet åt ett utskott: proff. *Petrelus*, *Piponius* och *Brotherus* att avgiva förslag med anledning av lantmäteristyrelsens framställning angående särskilda lantmäteriaavdelningen rörande undervisningsfrågor, vilken framställning av handels- och industriministeriet hade remitterats till högskolan.

I Kordelinska Stiftelsens vetenskapliga sektion utsåg lärarekollegiet den 11 nov. fortsättningsvis för tre år framåt prof. *Komppa* till ordinarie ledamot och prof. *Hjelman* till suppleant.

Den 24 dec. valdes proff. *Kyrklund* och *Simola*, den förra till ordinarie ledamot och den sistnämnda till suppleant i styrelsen för anstalten för yrkenas befrämjande.

Den 3 febr. uppdrogs åt proff. *Simola*, *Hintikka* och *Ylöstalo* att verkställa årsinventering av högskolans lösegendom.

Den 20 jan. tillsattes ett utskott — proff. *Kolster*, *Heikinheimo* och *Simola* — som egde planlägga den maskinella inredningen av högskolans nya elektrotekniska laboratorium, för vilket ändamål riksdagen i 1925 års stat beviljat första raten av det erforderliga anslaget.

I den språknämnd, inför vilken kunskapsproven i finska och svenska för vinnande av läraretjänst vid högskolan skola avläggas, valdes den 3 febr. *rektor* samt proff. *Albrecht* och *Brotherus*, till utgången av år 1925.

Den 17 febr. tillsattes ett utskott — *rektor* samt proff. *Tarjanne* och *Ahlfors* — att granska ansökningarna om befrielse från studieavgifters erläggande.

Den 17 febr. uppdrog lärarekollegiet åt *rektor* samt en representant för försvarsministeriet — ingenjörkomendörkapten *Dillström* — att uppgöra förslag till nödiga förordningar avseende inrättandet vid högskolan av särskild utbildningskurs för ingenjööfficerare vid marinen.

Samma dag tillsattes en kommitté, som egde till lärarekollegium ingiva förslag beträffande generalstabens framställning om topografficerarens utbildning; i kommittén invaldes *rektor* och prof. *Petrelius* från högskolan, varjämte överstelöjtnant *Stenius* av generalstaben utsågs som representant i kommittén.

Den 3 mars uppdrogs åt proff. *Tarjanne*, *Komppa* och *Ahlfors* att afgiva förslag till delning av studieunderstödet å högskolans stat, och i början av därpå följande månad erhöilo proff. *Ahlfors*, *Kolster* och *Wuolle* i uppdrag att uppgöra förslag till fördelning av det belopp av 80,000 mk, som enligt handels- och industriministeriets beslut skulle utgivas som stipendier åt ingenjörer; det slutliga avgörandet beträffande stipendiaterna hade förbehållits ministeriet.

Likasa hänskjöts, i april, ansökningarna om stipendier ur högskolans donerade fonder för förberedande handläggning till ett av *avdelningsföreståndarena* bestående utskott.

I maj invaldes proff. *Wuolle*, *Kyrklund* och *Simola* till högskolans representanter i bestyrelsen för den »tekniska veckan» hösten 1925.

Adelningskollegierna.

Frågor, som beröra undervisningen och examina, handläggas främst i avdelningskollegierna, till vilka såsom ordinarie ledamöter räknas vederbörande professorer och lektorer; på särskild framställning kan handels- och industriministeriet förordna även annan lärare till ordinarie ledamot. Under läseåret hava kollegierna sammanträtt: arkitekturavdelningens 9 gånger, ingenjöravdelningens 8, maskiningeniöravdelningens 16, kemiska avdelningens 12, lantmäteriavdelningens 10 och allmänna avdelningens 10 gånger.

Avdelningsföreståndare: proff. *Lindgren*, *Holmberg*, *Ahlfors*, *Komppa*, *Petrelius* och *Brotherus*. Då det triennium, för vilket avdelningsföreståndarena utsetts, går till ända med juni månad, förrättades den 28 maj inom lärarekollegiet nytt val för treårsperioden 1925—1928, varvid proff. *Tarjanne*, *Holmberg*, *Ahlfors*, *Komppa*, *Petrelius* och *Brotherus* blevo valda till avdelningsföreståndare — avdelningarna tagna i samma ordning som här ovan.

Notariebefattningarna inom avdelningarna hava under läseåret handhafts av arkitekt *Yrjö Laine*, vicehäradshövding *Axel Tollander*, ingenjör *Harald Råbergh* lektor *A. Karvonen*, jur. kand. *Harry Brotherus* och fil. mag. *Hannes Axelsson*.

Högskolans lärare.

Under det förflutna läseåret har högskolan genom dödsfall förlorat tvänne lärare, nämligen lektorn, arkitekt *Usko Nyström* den 7 januari 1925 och professorn, tekn. d:r *Sulo Viljo Hintikka* den 20 mars 1925.

Arkitekt Nyström förordnades redan 1892 till biträdande lärare vid Polytekniska institutet och 1908, då denna tjänst omorganiserades till ett lektorat, erhöll han fullmakt å lektorstjänsten i arkitektur vid Tekniska högskolan. Till hans undervisningsområde hörde främst antikens arkitektur, på vilket gebit han var den främsta i landet. Som ett erkännande av det arbete han utfört under sin långvariga lärareverksamhet tilldelades honom 1921 professorstitel.

Doktor Hintikkas livsarbete faller likaså nästan helt och hållet inom Tekniska högskolan. Redan 1908 var han assistent i kemi och har därefter särskilda gånger handhaft olika undervisningsuppgifter inom högskolan tills han 1915 utnämndes till ord. lektor i kemi. Han ansökte sedermera den nyinrättade professuren i organisk, speciellt träets kemiska teknologi och utnämndes även den 18 augusti 1923 till första innehavare av denna lärostol.

Läraretjänsters besättande.

Till den genom förordningen av den 6 april 1923 inrättade professuren i finsk och nordisk arkitektur jämte ornamentik, som sedermera anslagits till ansökning inom 56 dagar från den 23 i nämnda månad, anmälde sig blott en sökande: tekn. doktorn *Carolus Lindberg*. Sökanden återtog emellertid sin ansökan, varpå tjänsten den 15 december 1923 förklarades ånyo ledig med det resultat, att även denna gång blott d:r Lindberg anmälde sig till tjänsten i fråga. Efter det lärarekollegiet inhämtat sakkunnigt yttrande av professor Lindgren och överarkitekten Magnus Schjerfbeck beslöt lärarekollegiet den 9 december 1924 att uppföra sökanden å förslag till tjänsten, varpå Republikens President den 30 december 1924 utnämnde d:r *Carolus Lindberg* till innehavare av professuren i finsk och nordisk arkitektur jämte ornamentik.

Även en annan professur har under det gångna läseåret blivit ordinariter besatt, nämligen professuren i teoretisk elektroteknik jämte radioteknik. Denna inrättades genom förordningen av den 17 februari 1922. Som sökande anmälde sig professorn Gunnar Nordström samt ingenjörerna Viljo Ylöstalo och Väinö Veijola, och sökandena beviljades, på anhållan av de två sistnämnda, kompetenstid

om 1 ½ år. Sedan ingenjör Veijola återtagit sin ansökan och professor Nordström genom döden avgått samt lärarekollegiet av professorerna Hj. Tallqvist och M. Heikinheimo såsom sakkunnige inhämtat utlåtande om den enda kvarstående sökandens kompetens, beslöt kollegiet den 20 maj 1924 att uppföra sökanden Ylöstalo å förslag till tjänsten, varefter Republikens President den 15 augusti 1924 utnämnde ingenjören *Viljo Viktor Ylöstalo* till professor i teoretisk elektroteknik jämte radioteknik.

Sedan innehavaren av extra läraretjänsten i stadsanläggningslära utnämnts till professor vid högskolan och förstnämnda tjänst i följd härav anslagits ledig och därå ansökts av arkitekten Harald Andersin, förordnade handels- och industriministeriet, på framställning av lärarekollegiet, den 13 mars 1925 arkitekten *Harald Andersin* till extra lärare i stadsanläggningslära.

Övriga utnämningar och förordnanden.

Av statsrådet eller handels- och industriministeriet:

Den 19 mars förordnades arkitekten *Kaarlo Nathanael Borg* att som vikarie bestrida lektoratet i arkitektur.

Den 4 april har fil. mag. *Paul Bernhard Nyberg* förordnats att till utgången av år 1925 vara bibliotekarie vid högskolan.

Av lärarekollegiet:

Den 20 jan. har e. o. lektorn *Karsten* för resa utomlands beviljats tjänstledighet från den 15 jan. till den 1 mars med fil. mag. *R. Jurva* som vikarie.

Den 3 jan. förordnades lantmäteri-ingenjören *Ilmari Laukkanen* att i egenskap av tillfällig lärare under vårterminen meddela undervisning i lägre geodesi åt första årets lantmäteristuderande.

Samma dag beviljades prof. *Lindgren* för utrikesresa tjänstledighet på 1 månad från den 15 mars.

Den 19 maj har jur. kand. *Harry Brotherus* förordnats att bestrida sekreteraretjänsten vid högskolan under en tid af 4 månader.

Den 21 april beviljades extra läraren ingenjören *A. Käpy* på grund av sjukdom tjänstledighet till den 17 maj.

Den 31 mars förordnades fil. doktorn friherre *John Palmén* ock doktor-ingenjören *O. Routala* att från den 15 april till den 31 maj gemensamt bestrida den till professuren i organisk, speciellt träets kemiska teknologi hörande undervisningen.

Assistentförordnanden: den 16 sept. ingenjörerna *T. Ahlstedt* och *T. Blomqvist* i elektroteknik; den 7 okt. fil. mag. *Th. Lesch* och ing. *S. Karlsson* i mekanik, ingenjörerna *E. Flinck* och *H. Juselius* i elektroteknik samt *K. Alanko* i maskinbyggnad och *E. Peltonen*

i geodesi; den 21 okt. ingenjörerna *E. Granfelt* och *E. Flinck* i maskinbyggnad, *V. Granberg* och *Y. Laaksonen* i allmän maskinlära och industriell ekonomi, *E. Jusélius*, *A. Nyman*, *E. Peltonen* och *T. Elo* i deskriptiv geometri; fil. mag. *R. Jurva* i fysik och d:r *R. Rinne* i kemi; den 11 nov. fil. mag. *L. Lokka* i mineralogi och ing. *O. Råbergh* i maskinelement; den 26 nov. ing. *I. Killinen* i maskinritning, arkitekterna *T. Paatela* i byggnadskonstruktionslära och *Y. Laine* i arkitektur samt ing. *T. Hasselström* i allmän kemi; den 3 febr. ingenjörerna *Y. Talvitie* och *E. Linko* i analytisk kemi, *H. Törmä* och *G. Nyström* i geodesi samt *O. Råbergh* i maskinbyggnad; den 10 febr. arkitekten *H. Ekelund* i arkitektur.

Studerandena. — Examina.

Antalet studerande.

I början av september månad anmälde sig 146 studerande till inträde vid högskolan, av vilket antal 7 sökte sig till arkitekturavdelningen, 40 till ingenjöravdelningen 60 till maskiningeniöravdelningen, 6 till den kemiska afdelningen och 31 till lantmäteriafdelningen. På grund av konkurrens med beaktande av vitsorden i skolbetygen och i studentexamen samt med hänsyn tagen även till praktisk verksamhet intogs till resp. avdelningar 5, 38, 54, 4 och 21 studenter, varförutom ännu godkändes 7 studenter utan rätt att byta avdelning, nämligen 2 till arkitekturavdelningen, 2 till den kemiska och 3 till lantmäteriafdelningen. Dessutom godkändes 1 tekniker, som dimitterats från Tekniska institutet i Tammerfors, med rätt att avlägga examen inom maskiningeniöravdelningen; föregående år hade även en liknande rättighet beviljats, på grund av förordningen den 19 januari 1923. Enahanda rätt har på grund av statsrådets resolution tilldelats tvänne andra personer som ej avlagt studentexamen i Finland.

Totalantalet inskrivna studerande utgjorde under höstterminen 728 och under vårterminen 674; i dessa antal ingå även de för be drivande av studier till högskolan kommenderade 17 officerare.

Befrielse från studieavgifter har medgivits 14 studenter under höstterminen och 15 under vårterminen.

I slutet av denna redogörelse ingår en sammanställning av studerandena å högskolans olika avdelningar.

Examina.

Sedan ingenjören *Torsten Hasselström* för vinnande av teknisk doktorsgrad utgivit en avhandling: *über die Einwirkung von Phosphorpentachlorid auf die eigentlichen campherarten und über die aus den Reaktionsprodukten derselben erhaltenen Kohlenwasserstoffe*, och lärarekollegiet för dess bedömande till sakkunnige utsett professor *Komppa* och lektor *Hintikka* egde offentlig granskning rum å högskolan vårterminen 1923. Efter det avhandlingen godkänts och även övriga prov fullgjorts, utfärdades åt ingenjören *Hasselström* *doktorsdiplom* den 3 mars 1925:

Under läsåret 1924—25 hava följande studerande avlagt nedan nämnda *diplomexamina*:

Inom arkitekturavdelningen *arkitektexamen*:

Aulis Kalma, Sigrid Aleksandra Koskela, Einar Ingvald Serenius, Lars Alexander Wiklund ja Karl Gunnar Vuorio.

Inom ingenjöravdelningen *ingenjörsexamen*:

a) Studieriktning för *väg och vattenbyggnad*: Arvi Kullervo Blässar, Viljo Veli Castrén, Oskar Valdemar Johansson, Niilo Kuittilo, Rafael Mikael Larsson, Aarne Rissanen, Hugo Arnold Relander och Heikki Valjakka.

b) Studieriktningen för *lantbruksteknik*: Eino Johannes Rossander.

Inom maskiningenjöravdelningen *ingenjörsexamen*:

a) Studieriktning för *maskinbyggnad*: Ernst Boris Alander, Fredrik Wilhelm Andström, Hans Alec Branders, Armas Alfred Fallström, Uuno Konstantin Fribom, Halfdan Grönberg, Hugo Gustaf Georg Höglund, Väinö Vernerii Immonen, Kaarlo Olavi Kotkavuori, Tauno Kristian Lehtonen, Bertil Joachim Levon, Allan John Torsten Lillsunde, Helmer Lindeberg, Uno Henrik Ilmari Lindholm, Onni Edvard Lindroth, Arne Valdemar Lönnfors, Erik Valdemar Lönnroth, Tor Ragnar Nessling, Björn Frithiof Nyberg, Edvard Puhakka, Jaakko Juhani Rahola, Lauri Johannes Rainio, Kurt Rosenlew, Eero Eliel Saario, Feliks Edvard Siimes, Karl Albert Stenbacka, Pehr Håkan Stolpe, Oskar Charles Wennerstrand, Helge Emanuel Öfverström och Hjalmar Österlund.

b) Studieriktning för *elektroteknik*: Kustaa Jalmari Aho, Robert Arvid Alander, Johannes Valdemar Aldén, Väinö Yrjänä Aulamo, Pekka Ossian Blomqvist, Einar Arvid Magnus Carlborg, Erik Emil Ek, Eric Bernhard Gagneur, Armas Jalmari Johannes Harri, Einar Vilhelm Hjelmman, Kauko Immanuel Hjelt, Martti Hyvärinen, Erik Gunnar Jakobsson, Eino Artturi Jussila, Henrik Lauri Olavi Leino-

nen, Kaarlo Erkki Levon, Kalle Kuuno Konrad Lindström, Tauno Olavi Lipas, Johan Lustig, Karl Gunnar Mathias Löfström, Heikki Mauri Juhani Ojanen, Filip Olavi Pahlman, Lauri Jaakko Paulaharju, John Valdemar Riska, Yrjö Veikko Ilmari Rostedt, Guido Alexander Ruotzi, Jarl Erik Torsten Stenholm, Axel Bernhard Stubb, Aatto Edvin Suopanki, Juho Vihtori Vakkuri, Yrjö Valdemar Virtamo, Oskari Eetu Väisänen, Johannes Väyrynen.

c) Studieriktning för *fabriksindustri*: Jarl Erik Björkman, Antti Jussi Brax, Eero Jorma Brax, Eric Evert Collin, Erkki Dahlberg, Karl Einar Grönroos, Gustaf Carl Ruben af Hällström, Rauno Paaavo Jäntti, Frans Einar Gottfrid Liljeroos, Harry Sigurd Loukes, Harald Erik Lönngren, Fjalar Evald Moring, Aksel Immanuel Leonard Sikanen, Tore Viking Matias Stenbäck, Arne Leander Storskrubb.

Inom kemiska avdelningen *ingeniörsexamen*:

Anna Grönvik, Emil Alexander Haataja, Sven Helge Hjalmar Hanson, Ilmari Matteus Kanerva, friherre Carl Vilhelm von Koskull, Jarl Volter Lindell, Väinö Armas Nissinen, Erkki Niklas Salminen, Klas Ivar Stening, Eino Samuel Tammisto, Jarl Ossian Vestberg, Axel Benjamin von Weissenberg och Oskar Emil Vuorivirta.

Inom lantmäteriavdelningen *lantmäteriexamen*:

Väinö Henrik Anttila, Lauri Aukusti Hiillos, Oma Aarre Louhimo, Reino Rafael Nivala, Uno Valentin Stén och Niilo Henrik Tarkka.

Av dessa ingenjörer hava herrar *Blässar, Kanerva, Nyberg, Paulaharju* och *Rahola* erhållit i examensbetyget sådant omnämnande att examen blivit »med utmärkelse» avlagd. Detta omnämnande sker enligt högskolans examensstadga blott i det fall, att den examinerade i examens båda delar visat sig ega särdeles goda insikter och särskilt med diplomarbetet ådagalagt större grad av mogenhet och förmåga av självständigt omdöme.

Första eller *allmänna delen* av diplomexamen har under året avlagts som följer:

Arkitektexamens första del: Anna Greta Castrén, P. L. Laaksonen, Märtha Karolina Lilius, E. J. Pakkala, J. O. Sahlbom, L. R. Sipilä, J. Tähtinen, E. A. Waskinen och F. A. Wirta.

Ingeniörsexamens första del, inom *ingeniöravdelningen*: A. V. Ahomaa, T. R. Blomqvist, O. B. Dyhr, M. J. Hakola, M. A. Kauppila, B. Kivisalo, V. L. Kärkkäinen, N. Lehto, A. R. Lindroos, U. E. Lundell, P. E. Ollila, V. A. Ovaska, S. L. Sajaniemi, O. J. S. Stadius, T. S. Sundqvist, E. A. Tammisto, P. A. Turunen, Eskil Wegelius, A. J. Wilber, Y. V. Virtanen; inom *maskiningeniöravdelningen*: A. E. Aaltonen, Hilda Meri Aamutähti, B. M. Ahlgren, A. J. Airola,

N. R. Alenius, K. E. Asplund, E. O. Brax, O. Eklund, H. R. Forslund, G. E. Groundström, V. E. Haverinen, G. H. Henriksson, L. H. A. Hägg, K. A. Järnefelt, K. E. Kajander, M. A. Karttunen, T. V. Karvonen, P. V. O. Kivi, P. L. Latokartano, E. R. R. Leppänen, R. O. Lujanen, P. A. Lundelin, A. I. Malinen, G. H. Malmgren, Hildur Margareta Nygård, V. Ollikainen, R. R. Patajoki, J. A. Pohjanpalo, K. E. Poppius, H. A. Puolanne, A. J. Rekola, P. O. Rundquist, R. Saarnio, P. V. Salo, U. E. Savola, E. A. Solin, J. E. V. Sundvall, K. V. Svanberg, E. L. Tallmarck, V. O. Tammenoksa, L. E. Toikka, E. Touko-lehto, L. E. Wohlström, E. Wegelius, J. B. Wennström, J. J. Wer-masvuori, P. Vuorenjuuri, G. G. Åhlberg; inom *kemiska avdelningen*: J. E. Ask, O. I. Backman, fil. mag. friherre P. S. Cedercreutz, Doris Hedman, J. E. Hemmilä, K. N. Järvinen, V. H. Schnur, H. A. Soini.

Lantmäteriexamens första del: E. E. Aapola, Y. Arffman, B. A. Hanson, M. E. Heino, N. J. Huttunen, M. A. G. Hymander, E. K. Jo-kinen, A. Å. Juutilainen, V. A. Karppi, L. S. Klemola, A. E. Kontio, J. J. Lagus, A. A. Lansa, K. E. Leinonen, P. V. Lindros, P. A. Men-delin, Y. K. Nissinen, H. A. Nordlund, L. B. Roos, M. Rydberg, E. P. Skand, P. Suorsa, V. V. Veijola, Å. E. Vuorilahti.

En sammanställning i tabellform av dessa examina ingår i slutet av denna årsredogörelse.

Studentföreningar.

Tekniska högskolans studentkår har under höstterminen räknat 706 medlemmar och under vårterminen 653, av vilka antal 493 och 462 komma på den finskspråkiga studentavdelningen samt 213 och 191 på den svenskspråkiga avdelningen. Kårens ordförande och viceordförande: under höstterminen ingenjörerna *Kauko Karvonen* och *Max Staudinger*, under vårterminen ingenjörerna *Karvonen* och *Helmer Lindberg*; styrelsens ordförande under samma terminer studerandena *A. J. Brax* och *Kurt E. Nyman*.

Den finskspråkiga avdelningens inspektor: prof. *Armas Lindgren*, styrelseordförande: studerandena *Jaakko Rahola* och *Juho Smolander*. Den svenskspråkiga avdelningens inspektor: prof. *C. E. Holmberg*, kurator: ingenjör *Edgar Hintze*, styrelseordförande: studerandena *Gunnar Stähle* och *Björn Wahlroos*.

Bland studenterna bildade sammanslutningar med frivilligt medlemskap har under det gångna året varit i verksamhet desamma föreningar som omnämnas i föregående årsredogörelse.

För den finskspråkiga studentavdelningen (Tekniikan ylioppilaat) har högskolans lärarekollegium den 9 december 1924 fastställt nya stadgar.

Exkursioner.

Bland studie-exkursioner, som under läsåret 1924—25 företagits utom Helsingfors, må här nämnas:

I september månad med 32 studerande å lantmätareavdelningen under ledning av prof. Piponius till Lapua; i samma månad med 15 studerande å kemiska avdelningen till Willmanstrand och Kotka; i oktober med 8 studerande å kemiska avdelningen till Orijärvi gruvor och med samma studerande likaså till Hangö och Karis under lektor Laitakaris ledning; i april med 15 studerande å fabriksingeniöravdelningen under prof. Albrechts ledning till Kotka—Inkeroinen—Myllykoski; i maj med 22 kemister — doktor Palmén färdledare — till Borgå; i samma månad med 16 maskinbyggnadsstuderande under proff. Ahlfors och Kyrklunds ledning till Åbo; likaså i maj med 21 elektrotekniska studerande — proff. Heikinheimo och Ylöstalo som färdledare — till Tammerfors och Björneborg; i slutet av maj med 4 studerande å kemiska avdelning under lektor Laitakaris ledning till Outokumpu; och ävenledes i maj månad med 29 arkitekturstuderande till Wiborg under ledning af proff. Lindgren och Lindberg.

Dessutom hava de vid högskolan studerande officerare under ledning av prof. Albrecht företagit en 2 veckors exkursion till särskilda fabriker och inrättningar (Sandhamn, Hangö, Dalsbruk, Åbo, Tammerfors, Lapua, Jyväskylä).

Stipendier och understöd.

Det å högskolans stat till studieunderstöd (vetenskapliga arbeten) upptagna anslaget om 68,000 mk, ur vilket enligt bestämmelser, fastställda av handels- och industriministeriet den 15 oktober 1924, stipendier varierande mellan 7,500 och 24,000 mk kunna utgivas, har för år 1924 fördelats sålunda, att ingenjörerna *H. Fogelberg* och *Y. Talvitie* erhållit vardera 20,000 mk, arkitekten *Y. Laine* 10,000, lantbruksingenjören *P. Kokkonen* 10,500 och arkitekten *V. Kyander* 7,500 mk.

Sedan understöden ur förberörda anslag enligt ovannämnda nya bestämmelser skola ansökas inom januari månad — tidigare ansöktes de under höstterminen — har anslaget även för 1925 under vårterminen utdelats. Härvid erhöill arkitekten *T. Salervo* 20,000 mk, ingenjören *L. Rosendal* 16,000, ingenjören *R. Hällström* 12,000, arkitekten *K. N. Borg* 7,500 och ingenjören *Ingeborg Laurén* 12,500 mark.

Makarna Hallonblads stipendium, 2,500 mk, har givits ingenjören *J. Westberg*, Tekniska vetenskapernas stipendium, 3,000 mk, åt ingenjören *M. K. Palmunen* och Valter Thomés stipendium åt arkitekten *Aulis Kalma*.

Ur det å högskolans stat för 1925 upptagna anslaget, 20,000 mark, till understöd åt lantmäteristuderande har understöd om 500 mk tilldelats studerandena *E. Anttila*, *V. H. Anttila*, *N. Huttunen*, *V. Karppi*, *Y. Kivisalo*, *U. Kotiranta*, *A. Leinonen*, *E. Leino*, *R. Lundell*, *P. Mendelin*, *L. Ronkanen*, *B. Schildt*, *U. Stén*, *K. Urrila*, *P. Viitanen*, *A. Lansa*, *O. Salmenkallio*, *Y. Nissinen*, *P. Suorsa* och *V. Veijola*.

Donationsfondernas räntemedel, som äro avsedda för studerande vid högskolan, hava fördelats på följande sätt:

Stipendiat	Stipendiefond	Stip. belopp Fmk.
L. Paulaharju	Palméns	2,000
A. H. Talvitie	Sanmarks	600
A. Lippa	»	600
B. Lindström	»	600
E. A. Mielikäinen	Hallonblads	500
P. Hanstén	Hallonblads	500
K. H. v. Hertzen	Wredes	750
K. H. v. Hertzen	Aleksander II	750
T. Savander	Brehmers	2,000
T. H. Laakso	Lindelöfs	200
B. Lindström	Cygnaeus	250
P. Suorsa	»	250
C. B. Långhjelm	Sohlmans	1,500
C. G. v. Pfaler	»	1,500

Av reseunderstödet å stat för högskolans lärare har handels- och industriministeriet tilldelat prof. *Jusélius* 3,500, prof. *Ylöstalo* 4,500 och doktor *Myrberg* 4,000 mk.

Biblioteket. — Materialprovningsanstalten.

Biblioteket.

Under läseåret har bibliotekets bestånd ökats med c:a 800 volymer. Antalet boklån 1,950; förnyelse av boklån, som förekommer i mycket stor utsträckning, däri icke inberäknad. Över arbeten anlitade i läsesalen föreligger icke statistiska uppgifter.

Utlåningstiderna: under läseterminerna dagligen kl. 12—2, under julferien alla dagar 12—1 och under sommaren tisdagar och fredagar 10—11. Läsesalen, som i likhet med biblioteket står även till allmänhetens begagnande, har varit tillgänglig: läseterminerna dagligen kl. 12—3 och 5—8, under julferien alla dagar 12—3, om sommaren tisdagar 10—2 och fredagar 12—2 och 6—8.

Materialprovningsanstalten.

För kalenderåret 1924 hava föreståndarena för de olika sektionerna lämnat följande uppgifter om anstaltens verksamhet.

I sektionen, för undersökning av metaller:

	Antal updrag	Antal prov
Enkla dragprov med metallstavar	138	278
Dragprov med järntrådslinor	33	58
» » kettingar	1	3
» » remmar och tyg för remmar	4	12
» » läder	4	13
» » högspänningsisolatorer	1	21
Drag-, vridnings- och böjningsprov med tråd	14	70
Hårdhetsprov	4	7
Fjädrings- och hårdhetsprov	1	2
Kallbockningsprov	3	5
Kemisk undersökning av malmer och metaller	34	45
Summa	237	514

II sektionen, för undersökning av byggnadsmaterialier:

	Ant. uppdr.
Cement	85
Sand och grus	26
Beton	69
Tegel	12
Fasta och flytande bränslen	47
Fett och oljor	23
Tvålar och putsmedel	22
Andra undersökningar	233
Summa	517

Som regelbundna försöksarbeten hava under året vid sektionen utförts undersökning av några cementsorters volymförändringar under längre perioder samt experiment med diverse lädersmörjor.

III sektionen för undersökning av papper och fiberämnen:

	Antal uppdrag
Fullständiga undersökningar av officiellt papper	16
Av myndigheter och ämbetsverk äskade undersökningar:	
Tyger	178
Garn	1
Tricotagevaror	10
Papper	8
Trä	8
Diverse fibermaterial	2
Av privata personer lämnade uppdrag:	
Tyger	84
Garn	21
Snöre	1
Papper	94
Läder	5
Diverse fibermaterial	2
Skrivförmödenheter	5
Summa	435

Av regelbundna försöksarbeten hava under året å sektionen fortsatts med tidigare påbörjade försök beträffande olika omständigheter, som inverka på försöksresultaten vid undersökningar av limfastheten hos papper.

IV. sektionen, för undersökning av elektrotekniska apparater och material:

	Antal uppdrag
Torrelement	6
Oljeprov	4
Glödlampor	3
Elektricitetsmätare	2
Tegel, eldfasthet	4
Ledningsförmåga hos koppartråd	1
Isolationsmätare	1
Summa	21

Som fast anställda assistenter för kalenderåret hava vid II sektionen fungerat ingenjören W. Westerholm och vid III sektionen

ingenjören V. Kurimo. Vid I och IV sektionerna hava vid behov anlåtats tillfälliga assistenter.

Joh. Aschan.
Uno Albrecht.

T. Hirn.
Herman Kolster.

Donationer och gåvor.

I nedannämnda, högskolans särskilda donerade fonder uppgick behållningen den 31 december 1924 till följande belopp:

	Fmk.
Gustafva Lovisa Lundgrens	12,767: 14
Polytekniska institutets	11,953: 89
Gustaf Cygnaeus'	5,016: 51
Endre Lekves	6,377: 54
Frans Sjöströms	36,217: 36
J. Ph. Palméns	41,584: 70
A. O. Saelans	847: 75
C. G. Sanmarks	64,455: 01
Tekniska vetenskapernas	46,778: 86
Friherre Alexander Wredes	13,488: 24
Alexander II:s	12,861: 70
Tölö sockerbruks	31,003: 70
Makarna Herman och Elisabeth Hallonblads	66,198: 04
Leo Lindelöfs	3,596: 61
Finska militärens	4,522: 49
Josef Brehmers	33,090: 39
August Palmbergs	76,477: 66
Johannes Sohlmans	58,840: 22
Valter Thomés	47,081: 69
Brandförsäkringsbolaget Pohjolas	15,490: 94
Summa	588,630 44

Härtill kommer ännu *Julius Tallbergs* fond, ur vilken lån utgivas åt studerande vid högskolan. Vid utgången av 1924 uppgick fonden till Fmk 266,378: 74; under årets lopp beviljades 7 nya lån, tillsamman 44,000 mk.

Bland föräringar som högskolans inrättningar fått emottaga från firmor och enskilda må anföras:

Elektriska aktiebolaget A. E. G.: en samling sändrör; *Elektriska aktiebolaget Siemens-Schuckert*: en provtavla över elektriska svetsarbeten samt en manöverpulpit incl. reglertransformator; *Hermansdorfer Porzellanfabrik*: en samling isolatorer; *Tammerfors Linnespinneri*: delar av en »economiser» *C. H. Weisbach, Fabrik für Gewerbeausrüstungsmaschinen*: 10 tavlor över maskiner; *Suomen Teollisuusliitto*: 16 st. textillistoriska avbildningar; *Finska Textilkompaniet* (H. Maury): 1 st. »Are» stickmaskin; *De Förenade Yllefabrikerna*: särskilda tygprover; *Forssa Aktiebolag*: 1 st. generator; *Ingeniör Boije, Helsingfors*: en samling äldre elektrisk material; *Statens patronfabrik, Lapua*: modell, belysande patronfabrikationen; *Nokia aktiebolag*: tavlor, framställande stormän inom pappersindustrin; *Sandvikens Skeppsdocka samt Maskin- och Brobyggnadsaktiebolaget*: diverse blåkopior; *Karhula osakeyhtiö*: historik över bruket samt en skrift: William Ruth, Ett bidrag till Kymmenedalens industrihistoria; *Överdirektören K. Snellman*: Förhandlingar vid XIII sjöfartskongressen i London; *Sieverts Kabelverk, Sundbyberg*: en utredning »Jordkabel eller luftledning».

Dessutom har högskolans bibliotek fått emottaga ett stort antal officiella publikationer, program, avhandlingar och liknande skrifter från såväl eget land som utlandet.

Helsingfors, i augusti 1925

A. L. Hjelmman.

Tekniska högskolan i Finland läsåret 1924—25.

S t u d e r a n d e n ä r v a r a n d e														A f l a g d a e x a m i n a		
L ä r o - a f d e l n i n g	H ö s t e r m i n e n						V ä r t e r m i n e n						D i p l o m e x a m e n s I d e l	D i p l o m e x a m e n	T e k n . d o k t o r s g r a d	
	K ö n		M o d e r s m å l		K ö n		M o d e r s m å l									
	Summa	Manliga	Kvinnliga	Finska	Svenska	Annat språk	Summa	Manliga	Kvinnliga	Finska	Svenska	Annat språk				
Arkitekturfördelningen	53	45	8	36	17	—	50	42	8	37	13	—	9	5	—	
Ingenjöröfdelningen:																
a) väg- och vattenbyggnad ..	111	111	—	94	17	—	106	106	—	91	15	—	20	8	—	
b) landbruksteknik	14	14	—	14	—	—	13	13	—	13	—	—	—	1	—	
Maskinöfdelningen:																
a) maskinbyggnad	124	124	—	70	53	1	114	114	—	68	45	1	—	30	—	
b) elektroteknik	162	162	—	107	54	1	143	143	—	92	50	1	48	33	—	
c) fabriksindustri	74	72	2	42	30	2	70	68	2	35	34	1	—	15	—	
Kemiska afdelningen	75	73	2	48	26	2	71	69	2	49	21	1	8	13	—	
Landmåteröfdelningen	98	98	—	82	16	—	90	90	—	77	13	—	24	6	—	
Summa	711 *)	699	12	493	213	5	657 *)	645	12	462	191	4	109	111	—	

*) Här till kommer för bedrivande av studier kommanderade 17 officerare.

